

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2017

**GESKIEDENIS V2
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 20 bladsye.

---

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek inligting uit bronne. • Selektoring en organisasie van relevante inligting uit bronne. • Definieer historiese begrippe/terme. 	30% (15)
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretasie van bewyse uit bronne. • Verduidelik inligting verkry uit bronne. • Analiseer bewyse uit bronne. 	40% (20)
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne. • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings. 	30% (15)

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord
- Gee aandag aan die puntetoekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerke (✓✓✓✓) aangedui

Paragraafvraag

Paragrafe behoort globaal (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (.) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.
- Maak regmerkies (✓) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1, 2 of 3) soos aangedui in die holistiese rubriek en gee 'n kort kommentaar bv.

_____ + _____ + _____
 _____ + _____ + _____
 ✓✓✓✓
 Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf

- Tel al die regmerke vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv.

$\frac{32}{50}$

- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE

2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige ander relevante antwoord.

2.3 Globale assessering van 'n opstel:

Die opstel skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model-antwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik geenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2.4 Assesseringsprosedures vir die opstel

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt ('bullet') in die nasienriglyne/memorandum), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt in die nasienriglyn/memorandum) bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Die volgende addisionele simbole kan ook gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie ^
- Verkeerde stelling _____
- Irrelevante stelling |
|
|
- Herhaling R
- Analise A√
- Interpretasie I√

2. Die matriks

2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle.

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

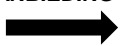

- (b) Die tweede deurlees van die opstel sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 5	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	}30–33
A	VLAK 5	

NASIEN-MATRIKS VIR OPSTEL – TOTAAL: 50

AANBIEDING INHOUD 	VLAK 7 Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	VLAK 6 Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig.	VLAK 5 Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	VLAK 4 Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	VLAK 3 Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	VLAK 2 Posing aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen posing om 'n gevolgtrekking te maak nie.	VLAK 1 Weinig of geen posing om die opstel te struktureer nie.
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is.	43–46	40–42	39–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant	38–39	36–37	34–35	33–34	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal					20–23	18–19	14–17
VLAK 1 Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud						14–17	0–13

*Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen posing om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen posing om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord; klein posing om die opstel te struktureer = 7–13

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE**VRAAG 1: WATTER FAKTORE HET TOT DIE OPKOMS VAN AFRIKANER NASIONALISME GELEI?**1.1 1.1.1 *[Onttrekking van inligting vanuit Bron 1A – V1]*

- 'n Soort van burgerlike godsdienst wat die geskiedenis van die Afrikaners gekombineer het, met die geformaliseerde taal (Afrikaans) en Afrikaner Calvinisme as sleutelsimbole met die doel om hulself te bestuur
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

1.1.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1A – V1]*

- Anti-Britse sentimente wat sterk onder die Afrikaners na die Boere-oorlog gegroei het.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 1) (1)

1.1.3 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1A – V2]*

- Nee – Engelssprekende burgers was uitgesluit.
- Blankes van ander nasionaliteite was ook uitgesluit.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

1.1.4 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1A – V1]*

- Broederbond
- Nasionale Party
- FAK
- Instituut vir Christelike Nasionale Onderwys
- Wit Werkers Beskermingvereniging. (Enige 2 x 1) (2)

1.2 1.2.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1B – V1]*

- Beweging van Afrikaner Trekkers vanuit die Kaap na Transvaal en Oranje-Vrystaat wat geweier het om onder Britse beheer te leef.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

1.2.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1B – V2]*

- Om die Afrikaner identiteit te vorm
- Aanvaar ereplek in die Afrikaner geskiedenis
- Om Afrikaners aan hulle geskiedenis te herinner
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.2.3 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1B – V2]*

- Kaapstad (Kaap kolonie) was 'n Britse kolonie
- Noord verwys na gebiede wat nie deur die Britte beset was nie.
- Trekkers wou hulself regeer.
- Trekkers wou vry van Britse oorheersing wees.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

- 1.2.4 [Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1B – V1]
- Jongmense het langs die ossewaens getrou.
  - Egpaartjies het hul babas in die skadu van die waens gedoop. (1 x 1) (1)
- 1.3 1.3.1 [Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1C – V1]
- Tafelberg (1 x 2) (2)
- 1.3.2 [Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1C – V2]
- Trek was goed deur Afrikaners ondersteun
  - Afrikaner seun en meisies was ook deel van die vieringe – dit het trots gekweek.
  - Daar is geen bewyse dat anderskleuriges die trek ondersteun het nie.
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)
- 1.4 1.4.1 [Interpretasie van bewyse vanuit Bron 1D – V2]
- Hou die ekonomie aan die gang tydens die oorlog
  - Baie blankes was opgeroep om te veg in die oorlog en moes hul werk los
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 1.4.2 [Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1D – V1]
- Hulle het die kleurskeidslyn aangepas.
  - Het toegelaat dat swart lone vinniger as blanke lone styg.
  - Paswette was tydelik verslap.
  - Gespeel met idee om swart vakbonde te erken.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 1) (2)
- 1.4.3 [Bepaling van bruikbaarheid van Bron 1D – V3]
- Bruikbaar**
- NP – gebruik VP beleid tot hul voordeel
  - NP-beleid bevorder apartheid
  - NP – radikale rassebeleid sal werksbeskerming en voorregte vir Blankes verseker
  - NP-propaganda veroorsaak dat Afrikaners en konserwatiewe blankes vir hulle stem
  - Baie Afrikaners het vir hulle gestem, want dit het vir hulle beter geleenthede in die ekonomie gebied
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)
- 1.5 1.5.1 [Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1E – V1]
- Handarbeid
  - Mynwerker
  - Spoorwegwerker
  - Messelaar (Enige 2 x 1) (2)

1.5.2 *[interpretasie van bewyse vanuit Bron 1E – V2]*

- Meeding met die houtkappers en handelaars
- Nie genoeg werksgeleenthede in die landelike gebiede nie
- Het nie die nodige vaardighede gehad nie
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.5.3 *[interpretasie van bewyse vanuit Bron 1E – V2]*

- Probeer om 'n einde aan Britse beheer van die ekonomiese stelsel te maak
- Stig hul eie Afrikaner besighede.
- Afrikaner kapitaal was vir die stigting van besighede soos Sanlam en Volkskas gebruik
- Arm Afrikaners was in semi-geskoolde en geskoolde werksgeleenthede in diens geneem.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.5.4 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 1E – V1]*

- Deur groep identifikasie en samewerking. (1 x 2) (2)

1.6 *[Interpretasie, begrip en sintese van bewyse vanuit bronne – V3]*

Kandidate moet 'n paar van die volgende insluit:

- Nasionalisme is 'n krag wat lei tot die soeke na selfbestuur (Bron 1A)
- Mense met die dieselfde taal, kultuur en kleur wou hulself regeer (Bron 1A)
- Afrikaners teen Engelssprekende blankes vanweë hul verhouding met Brittanje
- Afrikaner nasionalisme sluit nie nie-bankes in nie (Bron 1A)
- Haat teenoor Brittanje spruit uit Anglo-Boereoorlog (Bron 1A)
- Sterk nasionalisme deur simboliese herdenking van Groot Trek in 1938 (Bron 1B)
- Feesvieringe geniet wye steun en versterk nasionalisme (Bron 1C)
- Party bevoordeel Afrikaners in hul ekonomiese en politieke beleid (Bron 1D)
- Nasionalisme bind mense van dieselfde kultuur, taal en ras (Bron 1D)
- Afrikaner wou hulself regeer (Bron 1D)
- Armoede was nie beperk tot die stedelike gebiede nie (Bron 1E)
- Broederbond en ander organisasies moes die armoede van die arm Afrikaners aanspreek (Sanlam en Volkskas) (Bron 1E)
- Volkskapitalisme was 'n moontlike oplossing vir die verbetering van die lewens van arm Afrikaners (Bron 1E)
- Enige ander relevante antwoord. (6)

Gebruik die volgende rubriek om die hierdie paragraaf te assesseeer

	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv. toon min of geen begrip van die faktore wat tot die opkoms van Afrikaner nasionalisme gelei het. • Gebruik bewyse gedeeltelik om verslag oor onderwerp te gee of kan verslag oor onderwerp gee nie. 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou met 'n groot mate verband aan die onderwerp, bv. toon 'n begrip van die faktore wat tot die opkoms van Afrikaner nasionalisme gelei het. • Gebruik bewyse op 'n baie basiese wyse. 	3–4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, bv. demonstreer 'n deeglike begrip van die faktore wat tot die opkoms van Afrikaner nasionalisme gelei het. • Bewyse hou goed verband met onderwerp. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	5–6

(6)
[50]

VRAAG 2: HOE HET DIE SUEZ-KRISIS VAN 1956 TOT DIE SPANNING IN DIE MIDDE-OOSTE BYGEDRA?

- 2.1 2.1.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2A – V1]*
- Voorsien elektrisiteit om nuwe nywerhede aan te dryf.
  - Voorsien water sodat boere die woestyn kan bewerk. (2 x 1) (2)
- 2.1.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2A – V1]*
- Nasser was besig om met die USSR te onderhandel. (1 x 1) (1)
- 2.1.3 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2A – V2]*
- Hy het die Anglo-Franse Suez-kanaal genasionaliseer.
  - Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)
- 2.1.4 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2A – V2]*
- Britte verloor beheer oor die Suez-kanaal.
  - Verlies van inkomste vanaf skepe wat kanaal gebruik.
  - Strategiese belangrikheid van die kanaal
  - Brittanje wou 'n korter seeweg na sy ryk en olievelde hê.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)
- 2.2. 2.2.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2B – V1]*
- Britse en Franse (Suez-kanaalsone)
  - Israel (Sinai) (2 x 1) (2)
- 2.2.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2B – V1]*
- Skepe in die kanaal gesink
  - Het alle skeepvaart in die kanaal gesluit. (Enige 1 x 1) (1)
- 2.2.3. *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2B – V2]*
- Wou sy troepe onttrek vanaf die Sinai om die kanaal teen die Anglo-Franse troepe te verdedig.
  - Die beveiliging van die kanaal was belangriker as die oorlog in Israel
  - Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)
- 2.2.4 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2B – V1]*
- Ciprus
  - Malta (2 x 1) (2)
- 2.2.5 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2B – V2]*
- Het verhoed dat Rusland 'n vastrapplek in die Midde-Ooste en Afrika kry
  - Het 'n oorlog gestop wat lank sou duur en baie mense sou laat sterf het.
  - Verhoed 'n eskalاسie van vlugteling.
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

- 2.3 2.3.1 *[Definisie van konsep vanuit Bron 2C – V1]*
- Om onder staatsbeheer te plaas. (1 x 2) (2)
- 2.3.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2C – V1]*
- Israel
  - Brittanje
  - Frankryk (Enige 2 x 1) (2)
- 2.3.3 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2C – V2]*
- Hulle het Israel aangeval.
  - Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)
- 2.3.4 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2C – V2]*
- VN was traag om teen die nuwe opkomende supermoondhede op te tree.
  - Rusland het Hongarye binnegeval en VN het nie ingegryp nie.
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)
- 2.3.5 *[Bepaling van bruikbaarheid van bron – V3]*
Bruikbaar
- Dit wys dat die VN bang was om die Russiese oorname van Hongarye aan te spreek.
  - Wys dat die VN nie/bang was om die nuwe opkomende supermoondhede te dissiplineer.
  - Amerika was gekant teen kolonialisme en wou Brittanje se oorheersing van Egipte beëindig.
  - Die bedreiging van Sowjet ingryping het Brittanje en Frankryk gedwing om te onttrek.
  - VN het lande gestraf deur 'n vredesmag te stuur.
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)
- 2.4 2.4.1 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2D – V2]*
- Egipte was gefokus op die vernietiging van Israel
  - Britse en Franse gebruik lug bombardement (lugmag) in stede van grondaanvalle (infanterie)
  - Egiptenare het slegs hul eie land verdedig het nie Brittanje en Frankryk op hul eie bodem aangeval nie
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)
- 2.4.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2D – V1]*
- $16 + 10 = 26$ (1 x 1) (1)
- 2.4.3 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2D – V2]*
- Hulle het 'n oorlog op twee fronte geveg.
  - Britte/Israeliese/Franse het beter wapens.
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)
- 2.4.4 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2D – V1]*
- Franse (1 x 1) (1)

2.5 [Interpretasie, begrip en sintese van bewyse vanuit bronne – V3]

Kandidate moet 'n paar van die volgende insluit:

- Nuwe president van Egipte wou sy eie dam bou (Bron 2A)
- Egipte onderhandel met Rusland (Bron 2A)
- VSA en Brittanje onttrek hul finansiële ondersteuning (Bron 2A)
- Nasser se nasionalisering van die kanaal het Brittanje en Frankryk omgekrap (Bron 2A)
- Konflik tussen Brittanje, Frankryk en Israel teen Egipte in die kanaal-sone (Bron 2C)
- Beëindiging van skeepvaart in die kanaal (Bron 2B)
- Egipte veg Israel op die een front en probeer om die kanaal te verdedig (Bron 2C)
- VN besluit om aksie te neem teen Israel, Brittanje en Frankryk (Bron 2C)
- VN gedwing om in te gryp om die spanning te verminder (Bron 2C)
- Rusland byna betrokke geraak/bygedra tot spanning (Bron 2C)
- Dood en beraamde ongevallen syfers wat spruit uit konflik (Bron 2D)
- Britte en Franse het minder sterftes as die Egiptenare as gevolg van meer gevorderde wapens (Bron 2D)
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om hierdie paragraaf te assesser.

	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv. toon geen of min begrip oor hoe die Suez-kanaalkrisis van 1956 tot spanning in die Midde-Ooste bygedra het. • Gebruik bewyse gedeeltelik om verslag oor onderwerp of kan verslag oor onderwerp doen. 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou verband met 'n groot mate aan die onderwerp, bv. toon 'n begrip oor hoe die Suez-kanaal krisis van 1956 tot spanning in die Midde-Ooste bygedra het. • Gebruik bewyse op 'n baie basiese wyse. 	3–4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, bv. demonstree 'n deeglike begrip van hoe die Suez-kanaal krisis van 1956 tot spanning in die Midde-Ooste bygedra het. • Bewyse hou goed verband met die onderwerp. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	5–6

(6)
[50]

VRAAG 3: WAT WAS DIE IMPAK VAN APARTHEID OP SWART SUID-AFRIKANERS IN DIE 1950's?

- 3.1 3.1.1 *[Onttrekking van inligting vanuit Bron 3A – V1]*
- Nasionale Party (NP) (1 x 1) (1)
- 3.1.2 *[Definisie van konsepte vanuit Bron 3A – V1]*
- Die politiese, ekonomiese en sosiale segregasie van rasse
  - Gebaseer op 'n rigiede stelsel van rasse klassifikasie
  - Gemik op 'die behoud van mag en rykdom van Blankes ten koste van nie-blankes'.
  - Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)
- 3.1.3 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3A – V2]*
- Het swartes polities, sosiaal en ekonomies gesegregeer.
  - Om blankes meerderwaardig en swartes minderwaardig te hou
  - Om die *swart gevaar* te vernietig wat die blankes in die gesig gestaar het
  - Elkeen moes in sy eie afgebakende gebied ontwikkel
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)
- 3.1.4 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3A – V2]*
- Segregasie was die skeiding van rasse
  - Apartheid het rasse in detail geskei / elke faset van hul lewens
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 3.1.5 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3A – V2]*
- Die minderheid blankes moet die meerderheid swartes oorheers anders sal die swartman oorneem.
  - Blankes moet swartes oorheers om mag in hul hande te hou
  - Blankes sou geen regte geniet indien hulle deur swartes beheer word.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 3.2 3.2.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3B – V1]*
- Meadowlands (1 x 1) (1)
- 3.2.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3B – V1]*
- Bykomende koste op tydstip toe inkomste laag was
  - Langer afstand beteken verhoogde tariewe
  - Meer tyd word aan vervoer/pendel bestee. (Enige 2 x 1) (2)
- 3.2.3 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3B – V1]*
- Hulle moes 'n keuse maak – óf hulle los hul families in die reserwes of bring hulle na die stad. (1 x 2) (2)

- 3.2.4 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3B – V2]*
- Slegs getroude mans kon hierdie huise beset.
  - Slegs hul gades en biologiese kinders kon hierdie huise beset.
  - Alle besonderhede van die inwoners moes aangeteken word.
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)
- 3.2.5 *[Interpretasie van inligting vanuit Bron 3B – V2]*
- Gedwonge verskuiwings
  - Opdrag van die regering om die geboue van die inwoners te vernietig.
  - Hulle was gedwing om vir alternatiewe akkommodasie te soek.
  - Het baie mense haweloos gemaak.
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)
- 3.3 3.3.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3C – V1]*
- Hierdie Wet het mense van verskillende rasse verbied om te trou
  - Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)
- 3.3.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3C – V1]*
- Want hy was wit en Diane was 'n Kleurling.
  - Wet op die Verbod van Gemengde Huwelike. (1 x 2) (2)
- 3.3.3 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3C – V2]*
- Die kinders was as Kleurlinge geklassifiseer.
  - Hulle kon nie met ander wit groepe meng nie.
  - Hulle het voorgegee om wit te wees en daarom was hulle by die huis opgevoed.
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)
- 3.3.4 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3C – V1]*
- Het homself onder 'n trein gegooi. (1 x 2) (2)
- 3.4 3.4.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3D – V1]*
- Ons kinders moes slegs dinge leer wat hulle goed sou maak vir dit wat die regering wou hê.
  - Om in die fabriek te werk, ensovoorts.
  - Hulle moet nie behoorlik in die skool leer soos die wit kinders nie. (Enige 2 x 1) (2)
- 3.4.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3D – V2]*
- Swartmense vir knegskap voorberei
  - Om 'n konstante vloei van goedkoop swart arbeid na die plase/fabriek te verseker
  - Hou swartes ongeletterd om te verseker dat hulle nie vir geskoolde werksgeleenthede kwalifiseer nie
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.4.3 [Vergelyking van Bron 3A en Bron 3D om ooreenkomste te bepaal – V3]

- Bron 3D toon dat Bantoe onderwys Swartes voorberei het vir wat die regering wou hê/Bron 3A verklaar dat Swartes onderwerp was oor regeringskontrole wat die onderwys en indiensneming van hul lewens beheer het
- Bron 3D verklaar dat Bantoe onderwys sleg was vir swart kinders / Bron 3A verklaar dat segregasie daar was om swartes in 'n streng ondergeskikte posisie te hou
- Bron 3D verklaar dat die regering Bantoe onderwys geïmplementeer het wat die swartes nie wou hê nie / Bron 3A verklaar dat die wit man moet oorheers of die swart man neem oor.
- Bron 3D verklaar dat die swartes nie behoorlik moet leer nie terwyl Bron 3A verklaar dat dit tot die instandhouding van wit oppergesag sou lei.
- Enige ander relevante antwoord.

(Enige 2 x 2)

(4)

3.5 [Interpretasie, begrip en sintese van bewyse vanuit bronne – V3]

Kandidate moet 'n paar van die volgende insluit:

- Vasbeslote om wit oppergesag vir altyd te verseker (Bron 3A)
- Om die *swart gevaar te vernietig wat die blankes in die gesig gestaar het.* (Bron 3A)
- Elke faset van hul lewens – verblyf, indiensneming, onderwys, openbare **geriewe en politiek – was beheer om hulle in 'n streng ondergeskikte posisie te hou.** (Bron 3A)
- 'Die wit man oorheers óf die swart man neem oor' (Bron 3A)
- Nie-rassige dorpe soos Sophiatown vervang deur Meadowlands (Bron 3B)
- Probleme van pendel, (vervoer) familiebande en beperkings in Meadowlands (Bron 3B)
- Geboue vernietig vanweë gedwonge verwyder (Bron 3B)
- Wet op die Verbod van Gemengde Huwelike (Bron 3C)
- Onderwys moes by die huis gedoen word as gevolg van rasse klassifikasie (Bron 3C)
- Geskiedenis herhaal homself met sy seun, Graham (Bron 3C)
- Swart ouers nie ten gunste van die Bantoe onderwys nie (Bron 3D)
- Swart ouers het gevoel dat hul kinders minderwaardige onderwys in vergelyking met hul wit eweknieë ontvang (Bron 3D)
- Regering bestee minder geld aan swart kinders in vergelyking met blanke kinders (Bron 3D)
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om hierdie paragraaf te assesseer.

	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv. toon geen of min begrip van die impak wat apartheid op die lewens van swart Suid-Afrikaners in die 1950's gehad het. • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor die onderwerp verslag te of verslag oor die onderwerp nie. 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou verband met 'n groot mate aan die onderwerp, bv. toon 'n begrip van die impak wat apartheid op die lewens van swart Suid-Afrikaners in die 1950's gehad het. • Gebruik bewyse op 'n baie basiese wyse. 	3–4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, e. g. toon 'n deeglike begrip van die impak wat apartheid op die lewens van swart Suid-Afrikaners in die 1950's gehad het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat toon 'n begrip van die onderwerp. 	5–6

(6)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE**VRAAG 4: NASIONALISME IN SUID-AFRIKA – SWART NASIONALISME**

[Herroeping, interpretasie en begrip van historiese kennis]

SINOPSIS

Kandidate moet fokus op die faktore wat gelei het tot die opkoms van Swart nasionalisme vanaf 1900 tot 1953.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Kandidate moet aandui of hulle saamstem met die stelling of nie en kortliks verduidelik waarom.

UITBREIDING

- Begin as 'n vorm van weerstand teen kolonialisasie / segregasie
- Vorming van die APO in 1902 deur dr. Abdurahman
- Protesteer teen die uitsluiting van Swartes vanuit die reg om te stem
- Delegasie na Londen in 1905 om te protesteer teen uitsluiting van swartes om te stem en teen diskriminasie – Brittanje het die versoek geweier
- Vorming van die SANNC in 1912 om diskriminasie teen te staan en te veg vir politieke regte
- SANNC wou almal wat deur blankes onderdruk was, verenig
- SANNC stuur afvaardiging na Londen in 1914 om te appelleer teen die Naturelle Grond Wet van 1913 – was onsuksesvol.
- In 1923 het die SANNC sy naam verander na die ANC,
- Totstandkoming van ICU in 1919 om die griewe van die swart dokwerkers te behartig- geveg teen regeringsbeleide
- ICU geniet massa ondersteuning – ANC geniet die ondersteuning van die elite swartes
- Totstandkoming van die SAKP om griewe van swart werkers aan te spreek.
- Verspreiding van onderwys (gekombineer met groeiende bewustheid van 'Westerse' begrippe van vryheid, demokrasie, middelklas Swartes vol ywer om politieke verandering mee te bring.
- Die invloed van die Tweede Wêreldoorlog – veg vir vryheid en demokrasie / Swartes het gehoop om die einde van diskriminasie te sien na die oorlog / Atlantiese Handves ondersteun selfbeskikking
- Jong lede het weggebreek van die ANC en die Jeugliga gestig (Lembede en Mandela)
- Jeugliga beskuldig die ANC daarvan dat hulle die elite en nie die massas verteenwoordig nie.
- 1953 het die ANC se Vryheidsmanifes 'n oproep gemaak vir 'n nie-rassige demokratiese SA – SA behoort aan almal wat daarin woon
- Pan Afrikanisme doel was om swart mense regoor die hele wêreld te bevry / sy invloed het gelei tot die vorming van die ANC Jeugliga

SLOT

Kandidate moet hul argument saamvat met 'n opmerking wat verwant is aan die oorspronklike stelling van die faktore wat Swart nasionalisme beïnvloed het.

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesseer.

[50]

VRAAG 5: NASIONALISME IN AFRIKA – GHANA

[Herroeping, interpretasie en begrip van historiese kennis]

Kandidate moet 'n begrip van Britse uitbuiting van Ghana se natuurlike hulpbronne toon en die uitwerking op die realisering van die onafhanklikheid van Ghana in 1957 uitbeeld.

HOOF ASPEKTE

Inleiding: Kandidate moet aandui of die stelling akkuraat is of nie.

UITBREIDING

- Agtergrond – rol van WEB Du Bois, Marcus Garvey en George Padmore in die verspreiding van Pan Afrikanisme
- Vroeë Nasionalisme onder die opgeleide elite wat vertrouwd was met begrippe soos demokrasie en nasionalisme
- Opgevoede elite word krities teenoor koloniale bestuur
- Elite het 'n sosialistiese interpretasie van hul idees oor Nasionalisme gegee
- Britse maatskappye soos Cadbury het Ghana se kakao-boere uitgebuit.
- Weerstand taktieke: 1937 landswye staking van kakao-boere
- Boere ondersteun deur dok- en vervoerwerkers – staking het 'n nasionalistiese beweging teen Britse politieke beheer geword.
- Staking was 'n sukses – het verdere nasionalistiese ondersteuning aangemoedig.
- Die invloed van die Tweede Wêreldoorlog op nasionalisme – verstedeliking veroorsaak dat meer mense toeganklik was vir politieke idees
- Baie swartes het in die oorlog geveg vir demokrasie en vryheid – bevraagteken hoekom dit nie in Afrika toegepas word nie.
- Baie terugkerende soldate het gesukkel om werk te kry – hulle het 'n leidende rol gespeel in die stryd om onafhanklikheid.
- Die Atlantiese Handves belowe demokrasie – hoop gegee aan Swart onafhanklikheid aspirasies
- Inflasie het toegeneem na die oorlog – baie Swartes ontevrede met hul ekonomiese situasie – blameer koloniale bestuur – ondersteun nasionalistiese bewegings
- Na die Manchester konferensie het nasionalistiese idees meer militant geword om Ghana te bevry
- Brittanje het beperkte verantwoordelikheid aan die elite gegee
- Gelei tot die stigting van die UGCC – Nkrumah aktiewe rol gespeel in die organisering van boikotte teen Britse bewind.
- Nkrumah breek weg van die matige UGCC en stig die Convention Peoples Party
- CCP het massa ondersteuning geniet en 'n beleid van Afrika Sosialisme aangeneem.
- CCP het stakings en boikotte georganiseer – Brittanje het beperkte magte vir selfbestuur van Ghana gegee.
- CCP het hul stryd voortgesit en die 1957 verkiesing gewen
- Nkrumah het president van die Goue Kus geword en hernoem dit Ghana
- Enige ander relevante antwoord.

SLOT

Ghana was die eerste land in Afrika wat onafhanklikheid verkry het.

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesseer.

[50]

VRAAG 6: APARTHEID SUID AFRIKA – 1940s na 1960s

[Herroeping, interpretasie en begrip van historiese kennis]

SINOPSIS

Die verset het 'n meer aggressiewe en gewelddadige vorm aangeneem in die 1960's om die apartheidsregering tot sy knieë te bring terwyl die regering sy mag gebruik het om die verset te onderdruk.

INLEIDING

Kandidate moet aandui tot watter mate hulle saamstem met die stelling en hul argument staaf met relevante historiese bewyse.

UITBREIDING

- Skeuring in die ANC
- Stigting van die PAC.
- Maart 1960 – ANC en PAC organiseer 'n anti-pas veldtog.
- Beplan om passe te brand en gearresteer te word.
- Protesaksies in baie dorpe.
- 21 Maart 1960 – 69 stakers geskiet by Sharpeville.
- Regering kondig noodtoestand af.
- ANC en PAC verban.
- Duisende aangehou.
- ANC en PAC lede sluit aan by die ondergrondse beweging.
- Die gewapende stryd begin.
- ANC vorm MK.
- PAC vorm POQO.
- Regering kondig swaarder wette af om opposisie te onderdruk.
- Polisie klopjag op MK hoofkwartier in Rivonia.
- Rivonia saak teen MK leiers (bv. Mandela).
- Lewenslange tronkstraf

SLOT

Die regering pogings om opposisie te onderdruk het suksesvol geblyk maar die weerstand teen apartheidsregering het nie gestop nie of enige ander relevante gevolgtrekking.

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesser.

[50]

TOTAAL: 150